

22/4/2025

סיכום החלטות הוועדה לבחירת מחקר אוצרותי לשנת 2024

9 פניות הוגשו לקבלת מענק למחקר אוצרותי מטעם בית לאמנות ישראלית.

חברי הוועדה: ד"ר דליה מנור, פרופ' דורון רבינא, ד"ר אסנת צוקרמן רכטר ועידית עמיחי (מנהלת בית לאמנות ישראלית כיו"ר ומשקיפה), דנו בכובד ראש בכל אחת מההצעות שהוגשו.

הקריטריונים לפיהם פעלה הוועדה הם:

- תרומת ההצעה לבחינה ביקורתית של נרטיבים שכיחים באמנות בישראל
- תרומת ההצעה להרחבת גבולות המחקר האוצרותי ופעולת האוצרות
- רלוונטיות ההצעה
- מוניטין ומקצועיות של האוצר מגיש הבקשה
- איכות הגשת ההצעה
- חשיבות המוזיאון או חלל התצוגה שבו תמומש ההצעה

החלטות:

שתי הצעות שונות מאד באפיין הגיעו לשלב השני. לאור שונותן הרבה וחוות הדעת המצויינת של חברי הוועדה, ועל רקע מצוקה מחריפה והולכת של תקציבים המופנים לעידוד יוצרים ומוסדות אמנות בימים קשים אלה, הוחלט להגדיל את המענק מ-40 אלף ש"ח ל-60 אלף ש"ח ולפצל אותו בין שתיהן כך שכל אחת מהן תזכה ב-30 אלף ש"ח. **החלטה זו אושרה על ידי נשיאת המכללה האקדמית תא יפו פרופ' גליה צבר.**

יצוין שנוכח התפתחות הצעתו של פאדי פאר והגשת תכנית מפורטת יותר שבה התברר כי האוצרת העצמאית נוגה דוידסון הצטרפה לצד פאדי, עודכנה הבקשה והיא כוללת את שני האוצרים: – פאדי פאר ונוגה דוידסון.

חברות: הוועדה החליטה להעניק את המענק למחקר אוצרותי לשנת 2024 -

להדס מאור על הצעתה "חתך פנימי" המיועדת להצגה במוזיאון ישראל, ירושלים. הדס מאור תזכה במענק בסך 30,000 ₪.

לפאדי פאר ונגה דוידסון על הצעתם: "כפר קדס כמקרה בוחן להתבונן בתהליכי מחיקה שיטתיים של המקום והזיכרון הפלסטיני, דרך דיאלוג בין קבוצת אמנים ויוצרים לבין מחקר ארכאולוגי", המיועדת להצגה במוזיאון אום אל-פחם לאמנות. פאדי פאר ונגה דוידסון יזכו במענק בסך 30,000 ₪.

מנימוקי השופטים עבור הפרויקטים הזוכים:

הצעתה של הדס מאור לתערוכה קבוצתית "חתך פנימי" במוזיאון ישראל היא עיון היסטוריוגרפי ועם זאת עכשווי בתופעה אמנותית שהתפתחה בשנות ה-70 בירושלים, בעיקר סביב מוזיאון ישראל. עיקרה של התופעה היתה יציאה מן הקנון של הציור המופשט השליט באותה עת ויצירה של מגמה חדשה של אמנות חוקרת המשתמשת במדיומים לא מקובלים ומתמקדת במעשה האמנות כפעולה בעולם. כיחידים, האמנים שיוצגו בתערוכה, זכו להכרה ולהוקרה על פועלם וגם תערוכות שהיו לציוני דרך, במיוחד "מושג+אינפורמציה" תועדו ותוארו. אולם כתופעה קבוצתית של אמנים הפועלים במקביל, בהיקף עשייה משמעותי, המעוגן בחשיבה חקרנית אודות עצם מעשה האמנות, ובמהלכי פעולה הדוקים, הנשענים על איפוק וצמצום, על רגישות עצורה ומתאפיינים באיכות ספציפית, סובייקטיבית ולא נרטיבית – לא זכתה אמנות התקופה למבט מעמיק, מעבר להשוואה על הציר הניגודי של תל אביב – ירושלים, או על בסיס קטגוריות ז'נריות ("אמנות אדמה" וכד') או בהקשר מקומי-לאומי ופוליטי.

הצעתה של הדס מאור, אוצרת עצמאית רבת ניסיון, זוכת פרס האוצר לשנת 2023, באה להציג באור חדש את אמנות שנות השבעים כאמנות בעלת ערך בפני עצמה בישראל ומחוצה לה ומתוך הקשרים רחבים, סוציולוגיים והיסטוריוגרפיים. יתר על כן, התערוכה מבקשת לטוות שרשור בר תוקף אל אמנות זמננו והצבעה על זרם נוכח באמנות הישראלית השומר על רציפות וחוצה דורות, שמסיבות שונות טרם נוסח במובהק.

המבט החוזר אל עקרונות טהורים של המודרניזם כפי שבאו לידי ביטוי באותן שנים של התנסויות חדשות ונוכחים גם בקרב אמנים עכשוויים טומן בחובו גם ביקורת, ולו בעקיפין, על ההיסטוריוגרפיה השלטת, זו המעמידה את הזהות המקומית כמפתח מרכזי לפרשנות וכהצדקה מתמשכת לעצם יצירת אמנות במקום הזה.

בין האמנים שעבודתם תיכלל בתערוכה: מיכה אולמן, בני אפרת, מיכאל גיטלין, נחום טבת, פנחס כהן גן, יהושע נוישטיין, נלי אגסי, אירית חמו, נרדין סרוג'י, אבנר פינצ'ובר, נעמה צבר, ענת קינן, אנג'לה קליין, ליאור תמים, ועוד.

התערוכה תוצג ב-2026 במוזיאון ישראל, ירושלים ותלווה בקטלוג מחקרי מקיף.

הצעתם של פאדי פאר ונוגה דוידסון "כפר קדס כמקרה בוחן להתבונן בתהליכי מחיקה שיטתיים של המקום והזיכרון הפלסטיני, דרך דיאלוג בין קבוצת אמנים ויוצרים לבין מחקר ארכאולוגי", היא פרויקט מחקרי מובהק שעוסק בסוגיות רגישות הנוגעות לתשתיות הקיום המשותף הישראלי-פלסטיני בישראל. ההצעה מתבססת על חפירה ארכאולוגית בכפר קדס, כפר שנעקר בשנת 1948 ונמצא כיום בתחום האתר הארכאולוגי של תל קדש. המחקר נערך בארבע השנים האחרונות על ידי ארכאולוגים ישראלים ובראשם פרופ' רפאל גרינברג מאוניברסיטת תל אביב וגדעון סולימני, ממייסדי עמותת ["עמק שווה"](#), יחד עם קבוצת סטודנטים לארכאולוגיה מאוניברסיטת תל אביב.

בהמשך למחקר הארכאולוגי שמשקף תפיסה על פיה הארכאולוגיה מניעה תהליכים חברתיים וכלכליים לטובת הכלל, הפרויקט של פאדי פאר מציע לבחון באמצעות פעילות אמנותית רב-תחומית כיצד המחיקה השיטתית של חיים, מקומות, זיכרונות וסיפורים פלסטיניים פוגעת בהיסטוריה ובזהות הישראלית והפלסטינית גם יחד. תוצרי המחקר המתוכננים הם תערוכה המבוססת על תהליכי עבודה משותפים של תשעה אמנים ו-10 יהודים וערבים ושבמסגרתה יגובשו תשעה פרויקטים חדשים וספר שייתן ביטוי לתהליכי המחקר והעבודה.

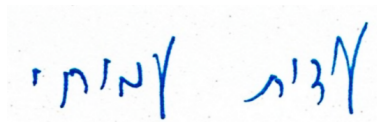
פאדי פאר עוסק בעקביות בשאלות הקשורות למתח השפתי, התרבותי, ההיסטורי והזהותי בין יהודים וערבים בישראל ומצביע באומץ ובהתמדה על פוטנציאל הגישור עליו. הפרויקטים שהוא יוזם מבוססים על שיתופי פעולה בין אוצרים, חוקרים ויוצרים. כך לדוגמה, בפרויקט ["צופן"](#) שאותו אצר יחד עם עלי קפלן וילדמן, עסק פאר בעברית ובערבית והצביע על המקורות הטיפוגרפיים המשותפים לשתי השפות שמהם ניתן להצמיח שפה חדשה שתשמש בסיס לדיאלוג בין-תרבותי. התערוכה "בית הקפה אל

עלמין" שאצר השנה בבית ברכאת ביפו, הציגה הדמיות, מפות ותמונות ארכיון המשרטטות את בית הקפה אל עלמין ששכן לפני 1948 על גדות הירקון. בתערוכה זו ניתן לראות מעין מהלך מטרים לפרויקט הנרחב והגדול יותר המוצע כאן.

הצעתו של פאדי פאר נותנת ביטוי לכיוונים חדשים באוצרות שנטענים מהדיסציפלינה החדשה הקרויה "אמנות מבוססת מחקר" ומגיבים אליה בכלים אוצרותיים. שיתוף הפעולה עם מוזיאון אום אל-פחם לאמנות שמצוי בתהליכי שינוי, התרחבות והכרה כמוזיאון משרת היטב הן את הפרויקט הזוכה ואת המוזיאון המציג.

אנחנו מברכות. ים את פאדי פאר ואת המוזיאון המארח, מוזיאון אום אל-פחם לאמנות, על הזכייה במענק ומחכות. ים בסקרנות גדולה לראות את תוצרי הפרויקט.

על החתום:

עידית עמיחי יו"ר הוועדה